

k uchopení principů CE v masivním měřítku (viz obrázek), tedy nejen „CE inovátoři“, ale dlouhodobě větší počet MSP s aktivním přístupem od „pozdní většiny“, jinak řečeno komplexního a funkčního ekosystému CE.

Pro vybudování a posilování dobrého a proaktivního ekosystému CE bych v další části zmínil bariéry, které je možné identifikovat a které mají vliv na výraznější posunutí principů CE do života MSP jak interně, tak do jejich produktů/služeb, které nabízejí na trhu.

A. MSP INTERNĚ: firemní kultura MSP podporující „CE“ řešení:

- Primárně souvisí s vedením/majitelem společnosti, režimem jejího řízení a pohledem majitele na strategický rozvoj (pokud je na toto čas, kapacita, schopnosti, apod.). Majitel tedy řeší zjednodušeně otázku: Je CE příležitost nebo hrozba? Jistý vliv zde má i celospolečenská atmosféra (= politika, EU/ČR) a prostor pro CE v médiích. Jako klíčovou však vnímám bariéru, v rámci které se s majiteli firem nehovoří jejich řečí, tedy pojmenováním businessu, který mohou v CE vidět.

B. MSP a jejich privátní zdroje pro CE/government a finanční bariéry (nedostupnost zdrojů):

- Cena „CE“ inovací – změny produktů, jejich umístění a trhu – je nejčastěji zmiňována jako klíčová bariéra pro adaptaci udržitelných řešení CE na půdě MSP. Nejsou volné investice pro

vybudování a řízení procesů recyklace a cirkulace (systému). Významnou roli hrají také skryté náklady: vzdělání lidských zdrojů, časové kapacity – pro realistickou změnu environmentálního myšlení, jak doručit klientům novou hodnotu, nový produkt, tj. inovace pro „CE“ (obvykle za více peněz) –, s čímž se často spojuje výraz „vytvářím trh“.

- Další otázka zaznívá i ze sektoru komerčních bank: Proč financovat MSP (obecně jaké portfolio MSP je vůbec financovatelné, úvěry, KK) a jaké mám garance za nový rozvoj? Business MSP je obecně vnímán jako riziko vyšší než potřebné, obzvláště v nových „vodách“ (tedy i v CE).

C. Government: nedostatek podpory od governmentu, rozumná (= bezbariérová) legislativa:

- V prostoru ekosystému CE je silně viditelný nedostatek podpory a podněcování, připravenosti (awereness, readiness) ze strany governmentu (podpora vzdělávání, tréninky, budování systému / multiplikace (synergie) kroků veřejné správy ve struktuře vláda – ministerstva – kraje – města...).
- To v podstatě také implicitně vyplývá z dostupné legislativy a jejich trendů v ČR (zákony, reporting).

D. Politici, government, média/společnost: nízká informovanost, trendy informování:

- O principech a rozsahu CE je možné konstatovat, že to je pořád „mladá myšlenka“, často vnímaná jako nijak atraktivní, spíše obtěžující. Dopady do života (ekonomiky) MSP jsou vysvětlovány např. jako politické řešení: Buďte/buďte „green“ a vnímejte to jako příležitost (nic jiného vám stejně nezbyvá)! Obavy MSP přetrvávají i v duchu jeho masového zapojení v dodavatelských řetězcích CE.

- K tomu se váží podněty pro změnu vlastní strategie MSP, u níž si firma musí odpovědět na otázky: Mám vyrábět „green“ produkt, uplatnit „CE“ principy a často (dnes) vlastně vytvářet trh, a to v podmínkách, kdy na toto masa klientů z řady důvodů není připravena? Toto samozřejmě vytváří další administrativní náklady a nejistotu, zda je vůbec market gap, nějaký niche market v mém produktovém zaměření, a to i ve smyslu globálním / trhu EU).

E. MSP: nízká ochota/opatrnost ke komplexním změnám v jejich sektoru:

- Interní rozhodnutí nezaručuje výsledek být v řetězci CE úspěšný.
- Existují silné externí vlivy na moje interní rozhodnutí, významné je moje zapojení do hodnotového řetězce (životního cyklu výroby), hovoříme o ekonomice jako celku s určitými principy, Cross Industries Aliancí nebo aplikacích, dodavatelský vztazích apod. Malá firma má realisticky také malý vliv. Nízká vyjednávací síla odpovídá nízké schopnosti redesignu celého řetězce „green supply chain“, „circular supply / value chain“ a jejího produktového portfolia.

Výše uvedený krátký rozbor nemá za cíl být vyčerpávající, ale naznačuje problematiku penetrace principů CE do velké skupiny MSP, dlouhodobě a systémově.

V Asociaci malých a středních podniků a živnostníků ČR máme s principy budování ekosystému MSP jako takového, podpory v oblastech povědomí a připravenosti velké zkušenosti. Z konkrétních ročních projektů jsou to např.: Rok digitálního podnikání 2019, Rok malého podnikání 2020, Rok nových příležitostí 2022 a právě připravovaný Rok nových technologií, do kterého se v druhé polovině roku bude promítat i téma CE, konkrétní odpovědi vztahující se k uvedeným bariérám. ○